

Advies

Regulering Particuliere opvang

Augustus 2015

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : ser.aruba@hotmail.com

Inleiding	3
1 Registratie	4
2 Kinderopvang	5
2.1 Kinderopvang in kaart	5
2.2 De problematiek binnen kinderopvang	5
3. Bejaardentehuizen de zogenoemde ‘Cas di Cuido’	7
3.1 Bejaardentehuizen in kaart	7
3.2 Bejaardenzorg; de problematiek	7
4 Overige opvang- c.q. begeleidingscentra/initiatieven.....	10
5 Kwaliteitswaarborging (particuliere) opvang.....	11
5.1 Doelgroepenbeleid	11
5.2 Wet- en regelgeving	12
5.2.1 Vergunningsstelsel	12
5.2.2 Controle en toezicht en ondersteuning	13
5.3 Financiële afwegingen	13
5.4 Flankerend beleid.....	14
5.4.1 Meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling	15
5.4.2 Non- fixatie beleid bij ouderen	15
6. Conclusies en aanbevelingen van de Raad.....	16

Inleiding

In onze huidige samenleving valt er een toename van de vraag naar particuliere opvangtehuizen en/of -centra te constateren. Een bekende uitspraak in de volksmond 'ze komen als paddenstoelen uit de grond' duidt aan de snelle groei hiervan in de afgelopen jaren.

De Arubaanse samenleving kan als 'matrifocaal' aangeduid worden zijnde dat moeders en/of vrouwen een centrale rol spelen bij de opvoeding en in het gezinsleven. Echter de laatste jaren zijn vrouwen meer deel uit gaan maken van de werkende bevolking. Waar vroeger veel meer een beroep gedaan kon worden op familieleden voor de zorg van hulpbehoevende ouderen en kinderen, is dit tegenwoordig minder het geval. Men dient op zoek te gaan naar andere opvang mogelijkheden voor hun kinderen en ook voor hun zorgbehoevende c.q. bejaarde ouderen tijdens hun afwezigheid (wegens werk).

Naast het belang voor de ontwikkeling van het kind is een goede kinderopvang ook belangrijk voor de arbeidsparticipatie van de ouders. De groeiende participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt en de groeiende vraag naar opvang voor kinderen en hulpbehoevende ouderen benadrukken de noodzaak van de particuliere opvang met basale eisen voor de opvoeding c.q. verzorging c.q. begeleiding.

De Raad onderkent de vraag naar en de toename van het aantal particuliere opvang centra binnen de samenleving en is van mening dat de overheid een belangrijke rol dient te spelen bij het degelijk reguleren hiervan.

In dit rapport wordt gekeken naar de huidige situatie van particuliere opvangcentra van specifieke doelgroepen en nagegaan hoe het degelijk hiervan een bijdrage kan leveren aan de kwaliteitswaarborging. Het gaat in dit rapport om de doelgroepen die als kwetsbaar in onze samenleving worden aangemerkt, zoals kinderen en (probleem) jongeren, hulpbehoevende ouderen en personen met een geestelijke beperking die zorg en opvang behoeven.

1. Registratie

Bij het in kaart brengen van het aantal opvangcentra van specifieke doelgroepen is gebleken dat er een groot probleem bestaat omtrent de registratie hiervan bij de Kamer van Koophandel.

Het register van de Kamer van Koophandel biedt geen eenduidige richting bij het inschrijven van een particuliere opvang. De meeste kinderopvangcentra staan ingeschreven onder de branche 'maatschappelijke dienstverlening'. Maatschappelijke dienstverlening is tot op heden een specifiek beroep met haar kwaliteitseisen waardoor het onderbrengen van kinderopvang onder deze branche zeker niet de correcte is. De lading van kinderopvang wordt dus in dit geval zeker niet gedekt. De registratie zou op basis van de activiteit van het bedrijf of organisatie gerealiseerd moeten worden zodat het aantal geregistreerde bedrijven, hetzij als stichting, NV, VBA of eenmanszaak, beter achterhaald kunnen worden.

Een voorbeeld hier is de 'Aruba Boot Camp Foundation' deze zich laat omschrijven als een militair heropvoedingskamp en wordt bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder 'niet classificeerde zaken'. En bejaardentehuizen die als eenmanszaak staan ingeschreven vallen onder de branche 'para/medische instituten'.

Het huidige registratiesysteem brengt dus ruis met zich mee en zorgt voor veel onduidelijkheid ten aanzien van zaken van dit soort bedrijven of instanties.

Een eenduidig register en een goede beschrijving van ondernemingsdoel is in dit kader zeer belangrijk. Hierdoor zal enerzijds beter zicht verkregen worden in het aantal van deze ondernemingen en anderzijds biedt het meer mogelijkheden voor controle en toezicht.

Ondanks aangegeven registratieproblematiek wordt in de volgende hoofdstukken getracht de huidige situatie van kinderopvang, bejaardenzorg en soortgelijke particuliere initiatieven en de knelpunten hiervan, in kaart te brengen.

2 Kinderopvang

2.1 Kinderopvang in kaart

Het percentage kinderen tussen 0 en 3 jaar dat naar een kinderopvang gaat, ligt op 45.8% (CBS 2013). De ontwikkelingen binnen de samenleving (participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt) zorgen ervoor dat het aantal kinderen van 0 tot 4 jaar dat gebruik moet maken van een opvang steeds groter wordt.

Het Parlement van Aruba heeft in 1998 de Landsverordening kindercentra¹ en de Landsverordening kinderopvang² goedgekeurd. Echter dezen zijn (nog) niet in werking getreden omdat ze nimmer afgekondigd zijn. Er kan dus gesteld worden dat er momenteel geen officiële richtlijnen zijn op het gebied van kwaliteitseisen ten behoeve van kinderopvang op Aruba.

Vanuit de overheid werd in de jaren '90 en begin het jaar 2000 opleidingen verzorgd om alle zittende leidsters in de kinderopvang op het niveau van lager beroepsonderwijs te scholen. Echter, uit recent onderzoek (Kock, 2014)³ is gebleken dat 31.7% van de leidsters binnen de particuliere dagopvang slechts een opleidingsniveau van LBO heeft en 32.9 % heeft geen beroepsopleiding.

De stichting Fundacion Pa Nos Muchanan, opgericht in 1991, heeft als doel om voornamelijk ouders en mensen werkzaam in kindercentra bij te staan bij de opvoeding en verzorging van kinderen tussen 0 en 12 jaar. Deze stichting heeft een lijst van 124 kinderdagverblijven die bij hen geregistreerd staan en die regelmatig van hun begeleiding en aangeboden cursussen gebruik maken.

2.2 De problematiek binnen kinderopvang

Voor de ontwikkeling van het kind in een kinderopvang zijn aspecten zoals gerichte en passende begeleiding in een uitdagende omgeving heel belangrijk. In de particuliere (dag) opvang van kinderen van 0 tot 4 jaar worden klachten gemeld op het gebied van veilige ruimtes, geschiktheid van personeel, invulling dagprogramma's, controle en toezicht. Onlangs is er zelfs een dag- en

---

¹ Landsverordening, houdende regelen inzake de kinderopvang en het openstellen en houden van kindercentra (Landsverordening Kindercentra) Tweede gewijzigd ontwerp no. 9 zittingsjaar 1995-1996-248.

² Landsverordening, houdende regels inzake georganiseerde kinderopvang (Landsverordening kinderopvang) Memorie van toelichting DW114-96.

³ Kock, R. (2014). *Kwaliteit kinderopvang op Aruba. Visies van Sleutelfiguren*. Curaçao, 2014.

naschoolse opvang, waarbij er sprake was van ernstige klachten op het gebied van hygiëne en onverantwoordelijk gedrag, gesloten door de overheid.

Om een beter beeld te krijgen van de problemen die zich op dit gebied manifesteren, zijn er interviews gehouden met eigenaren en medewerkers van (dag) opvang van kinderen, (overheids) deskundigen op het gebied van kinderopvang en andere sleutelfiguren. Op basis van deze interviews kan opgemaakt worden dat de meest voorkomende problemen op het gebied van kinderopvang te maken hebben met het volgende, namelijk;

- **(Dag) Programma's:** Er worden geen/onvoldoende (dag) programma's toegepast (die aansluiten op de ontwikkelingsfase van het kind);
- **Pedagogisch handelen:** In de omgang met kinderen wordt er geen/onvoldoende aandacht besteed aan pedagogisch verantwoord handelen;
Daarnaast lijkt het belang van pedagogisch verantwoord handelen niet of onvoldoende ingezien te worden;
- **Beperkte standaard en regelgeving:** De huidige standaarden en regelgeving hebben slechts betrekking op hygiëne⁴;
- **(Aangepaste) Ruimtes:** Er wordt weinig aandacht besteed aan het creëren van kindvriendelijke omgeving. Zo zijn er vaak geen kindertoiletten waardoor het kind gebruik moet maken van de privé- (of gezins)toilet van de eigenaar van de opvang;
- **Kind-leidster ratio:** Er zouden te veel kinderen zijn voor te weinig leidsters. Zo er zijn gevallen bekend waar één leidster voor 10-15 kinderen moet zorgen terwijl de gedachten binnen het veld is dat de norm een gemiddelde van 6 kinderen per leidster zou moeten zijn;
- **Prijs-kwaliteit verhouding:** De prijzen voor kinderopvang verschillen heel veel namelijk tussen de Awg. 150,- en Awg. 500,- per halve dag per kind. Dit terwijl deze prijzen niet aan een bepaalde kwaliteit verbonden zijn;
- **Geen inzicht in het aantal kinderopvang:** De lijst van FPNM is op vrijwillige basis tot stand gekomen en is het topje van de ijsberg. Doordat registratie niet verplicht is, wordt controle bemoeilijkt.

---

⁴ Warenverordening 1996 GT 12.

3. Bejaardentehuizen de zogenoemde 'Cas di Cuido'

3.1 Bejaardentehuizen in kaart

In de ouderenzorg zijn er tot op heden 8 instanties geregistreerd die 24 uren opvang, verzorging en begeleiding aan ouderen bieden. Hiervan staan 4 geregistreerd als eenmanszaak en de overige 4 als stichtingen.

Momenteel ligt bij de Raad van Advies een concept Landsverordening inzake inrichtingen ten behoeve van de opvang, begeleiding, behandeling, verzorging of verpleging van verzorgingsbehoeftige personen⁵. Bij de totstandkoming van dit ontwerp is in overweging genomen, dat vanwege de verwachte demografische ontwikkelingen, de vraag naar zorgvoorziening zal blijven toenemen.

Bij de Stichting Algemeen Bejaardenzorg Aruba (SABA en andere stichtingen) bestaat het personeel uit verpleegkundigen (HBO), ziekenverzorgers (MBO), helpende niveau 1 en 2 (MBO) en hulp (LBO of lager). SABA is bezig met bijscholing van haar personeel. Voor de particuliere instellingen zijn deze gegevens niet bekend.

3.2 Bejaardenzorg; de problematiek

In een samenleving met een toenemende vergrijzing kan verwacht worden dat ook de zorgbehoefte zal toenemen doordat het aantal hulpbehoevende ouderen zal groeien. Om te kunnen voorzien in deze toenemende behoefte zal ook het zorgaanbod uitgebreid moeten worden, bijvoorbeeld door meer mantelzorg, thuiszorg of geïnstitutioneerde zorg.

Dhr. Sankatsing (2011)⁶ voerde een beschrijvend en exploratief onderzoek uit onder 220 personen van 60 jaar en ouder op Aruba. Dit onderzoek had als doel inzicht te krijgen in de attitudes, de verwachtingen en de maatschappelijke plaats van ouderen. Daarnaast is ook gekeken naar het belang van de verantwoordelijkheid van de samenleving hierin. Uit dit onderzoek is gebleken dat er een groep ouderen is ($\leq 10\%$) waarvan de leefomstandigheden waarin zij verkeren niet goed zijn. Deze omstandigheden kunnen variëren van het niemand hebben om contact mee op te nemen voor hulp tot het ontevreden zijn over de zorg door de kinderen. Dit wordt ook wel 'ontspoorde mantelzorg' genoemd. Hiermee wordt bedoeld goede zorg die sluipenderwijs kan omslaan in verwaarlozing of verkeerde behandeling. Bij ontspoorde mantelzorg is geen

---

⁵ *Ontwerp Landsverordening Verzorgingshuizen.*

⁶ *Sankatsing, G. (2011). Een goede oude dag. De stem van de zestigplusser op Aruba. (2011).*

sprake van opzet of moedwil. Dit verschijnsel wordt ook door hulpverleners in het veld gesignaleerd als een groeiend probleem onder de ouderen.

Deze problematiek kan zich op verschillende gebieden manifesteren, voornamelijk:

- binnen het gezin en
- binnen de (particuliere-) bejaardentehuizen en opvangcentra.

De mogelijke redenen voor deze negatieve ontwikkeling (van ontspoorde mantelzorg) kunnen namelijk aan verschillende factoren toegeschreven worden zoals individualisering van de maatschappij, de mate van de ervaren zorglast van de kinderen, een zwak sociaal netwerk, maar ook een gebrek aan plichtsbesef bij de kinderen in de zorg voor hun hulpbehoevende ouder(en). Uit recente onderzoeken door ontwikkelingspsychologen naar de motivatie voor de hulp die door kinderen aan hun bejaarde ouders wordt verleend, blijkt, dat liefde geen rechtstreeks zorgmotief is, maar plichtsbesef wel.

Om een beter beeld te krijgen van de problemen die zich op dit gebied manifesteren, zijn er interviews gehouden met directeuren en medewerkers van bejaardentehuizen en (overheids)deskundigen op het gebied van ouderzorg. Uit deze interviews kan opgemaakt worden dat de meest voorkomende problemen op het gebied van ouderenzorg te maken hebben met het volgende, namelijk;

- **Veiligheid en Infrastructuur:** Het betreft hier woningen/ruimtes die niet aangepast zijn voor de cliënten, slaapkamers met een gebrek aan privacy, badkamers die niet aangepast zijn. Ook het aantal bewoners in relatie met de beschikbare ruimtes (de meeste huizen hebben 30 cliënten) zijn niet verhouding met elkaar;
- **Gekwalificeerd personeel:** Het huidige personeel binnen deze tehuizen zijn niet of onvoldoende opgeleid om met de ouderen op een verantwoorde wijze om te kunnen gaan. Er zijn momenteel geen voorschriften voor gekwalificeerd personeel en dit is ook niet opgenomen in het ontwerp Landsverordening Verzorgingshuizen.
- **Controle op fixatie⁷:** Ouderen (cliënten) worden nog altijd zonder toezicht van een behandelende arts gefixeerd;

---

⁷ *Fysieke fixatie wordt meestal gedefinieerd als: „elke handelingsmethode (menselijk of mechanisch toegepast), materiaal of uitrusting aan of in de buurt van het lichaam van een persoon, met de opzettelijke bedoeling dat de persoon deze niet kan verwijderen en die de bewegingsvrijheid beperkt”. Bron: RETSAS AP. Survey findings describing the use of physical restraints in nursing homes in Victoria, Australia. Int J Nurs Studies 1998; 35: 184-191.*

- **Medicatie:** Aan de ouderen (cliënten) worden verkeerde medicatie toegediend en er is geen controle hierop (door bijvoorbeeld een arts of verpleegkundige);
- **Zinvolle dagbesteding:** Voor de ouderen (cliënten) zijn er nauwelijks programma's beschikbaar met daarin zinvolle dagbesteding;
- **Kosten en/of bijdrage van de familie:** Per cliënt wordt er tussen de 1500 en 2000 Florins per maand in rekening gebracht doch zijn deze prijzen niet aan een bepaalde kwaliteit verbonden.
- **Voeding:** Het komt voor dat ouderen onvoldoende voeding toegediend krijgen. Er zijn gevallen bekend waarbij het eten opraakt en de overige ouderen dan daarvoor in de plaats een bakje cornflakes geserveerd krijgen.

Als het gaat om zorg bij de (particuliere) bejaardentehuizen dan valt op te merken dat er een groot gebrek bestaat voor wat betreft wet- en regelgeving en beleid. Gebleken is dat het ontwerp Landsverordening Verzorgingstehuizen dermate hiaten bevat dat een herziening hiervan op zijn plaats is. Zo wordt bijvoorbeeld gesteld dat alleen voor verpleeghuizen een verpleegkundige een vereiste is. Echter de geschiedenis leert ons dat SABA haar statuten heeft gewijzigd waarin zij ook als verpleegtehuis wordt omschreven daar zij eerst alleen als bejaardentehuis omschreven stond. In de bejaardenzorg is het namelijk bijna onmogelijk om alleen maar een bejaardentehuis te zijn en niet tegelijkertijd een verpleegtehuis (het omgekeerde is trouwens wel mogelijk). De vitale (zelfstandige) bejaarde op Aruba blijft immers thuis wonen en zal geen beroep doen op een van deze tehuizen. Daar waar men met bejaarden te maken heeft, heeft men bijna vanzelfsprekend ook te maken met hun ouderdomziekten waar dus te allen tijde tenminste een verpleegkundige aanwezig dient te zijn.

4 Overige opvang- c.q. begeleidingscentra/initiatieven

Met overige opvang- c.q. begeleidings- en verzorgingscentra/initiatieven doelt de Raad op alle andere organisaties (overheid, NGO's en particulier) die een verzorgende en/of begeleidende service verlenen aan een bepaalde doelgroep anders dan de in dit rapport hulpbehoevende ouderen en kinderen. In dit kader valt te denken aan mensen met verstandelijke beperkingen en aan (probleem) jongeren.

Hoewel er binnen deze branche weinig data te vinden is over het aantal instanties of particuliere initiatieven die zich met voornoemde doelgroep bezig houden, leert de ervaring dat er ook hier sprake is van onbekwaamheid en ongeschiktheid van het merendeel van het personeel.

Een bekend voorbeeld van soortgelijke centra is de laatst gesloten 'Aruba Bootcamp Foundation'. Deze stichting heeft de afgelopen tijd in een zeer negatief licht gestaan door onrechtmatigheden. Hoewel overheidsinstanties al vanaf het begin dit initiatief afkeurden vanwege niet gecertificeerde of niet geaccrediteerde methoden en/of instructeurs, hebben de Arubaanse autoriteiten naar het inzien van de Raad te laat ingegrepen. Naast het feit dat er niet met verantwoorde methoden is omgegaan met de jongeren was het gebouw waarin dit centrum zich bevond niet adequaat en waren de hygiënische omstandigheden uitermate zorgelijk. Deze jongeren zijn gedurende hun verblijf in de 'Bootcamp' blootgesteld aan allerlei gevaarlijke en onverantwoorde situaties wat meer leed en onomkeerbare schade tot gevolg zou kunnen hebben.

Doch zijn er ook positieve voorbeelden te noemen. Eén hiervan is Oudersvereniging Sonrisa die een naschoolse opvang biedt aan speciale kinderen. De medewerkers hebben allemaal de kennis van de behoeften van hun doelgroep. Gesteld kan worden dat er binnen deze opvang op verantwoorde wijze wordt omgegaan met opvoedings- en ontwikkelingsfase van de kinderen (met een beperking).

Ten aanzien van overige opvangcentra geldt dat niet duidelijk aangegeven kan worden hoeveel instellingen precies zich bezig houden met opvang, verzorging en/of begeleiding van een kwetsbare doelgroep. Dit feit is op zich al een zorgelijke situatie, derhalve is de Raad van mening dat dit nader onderzocht moet worden.

5 Kwaliteitswaarborging (particuliere) opvang

De Raad wil niet stellen dat er binnen de (particuliere) opvang van specifieke doelgroepen geen 'good practices' zijn. In veel gevallen gaat het wellicht goed. Maar het 'goed gaan' wordt door een gebrek aan degelijke regulering overgelaten aan het 'toeval', hetgeen niet past in een (ei)land dat zichzelf profileert als een samenleving dat oog heeft voor haar kwetsbare doelgroepen.

Het algemene uitgangspunt van de Raad is dat kwetsbare groepen binnen onze samenleving die behoefte hebben aan opvang, zorg en begeleiding een adequate, menswaardige en verantwoorde behandeling dienen te krijgen, rekening houdend met hun specifieke behoeften en hulpvragen.

Om dit te bereiken is de Raad van mening dat overwegingen gemaakt dienen te worden op het gebied van beleid, wet- en regelgeving en de financiering om de kwaliteit binnen de (particuliere) opvang van specifieke doelgroepen te kunnen garanderen.

5.1 Doelgroepenbeleid

De overheid heeft in 2009 een sociaal doelgroepenbeleid geïntroduceerd in overleg met alle relevante stakeholders binnen de sociale sector. Centraal uitgangspunt van het sociaal beleid is de verdeling in drie niveaus:

- Versterking van de meest kwetsbaren in onze samenleving;
- Positieverbetering van risicogroepen ter voorkoming van sociale problematiek;
- Randvoorwaarden voor duurzame welzijnsbevordering van alle doelgroepen;

In het kader hiervan zijn de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd:

- Het realiseren van een sluitend hulp- en dienstverleningsaanbod op maat voor iedere doelgroep door zowel overheid als particulier initiatief. Het aanbod sluit zoveel mogelijk aan bij de concrete welzijnsbehoeften van iedere doelgroep en de relevante maatschappelijke ontwikkelingen binnen de Arubaanse samenleving;
- Het scheppen van financiële en inhoudelijke voorwaarden ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling en dienstverlening binnen het particulier initiatief door een transparante en outputgerichte vorm van financiering door de overheid enerzijds en het optimaal benutten van

- reeds aanwezige en potentiële particuliere financiële bronnen anderzijds;
- Het leveren van een bijdrage aan het creëren van randvoorwaarden gericht op de algemene welzijnsbevordering van alle doelgroepen.

Bovenvermelde beleidsuitgangspunten impliceren dat de overheid de verantwoordelijkheid draagt voor kwaliteitswaarborging van dienstverlening en voor de implementatie van wet- en regelgeving op dit gebied. Het gebrek aan wet- en regelgeving heeft ertoe geleid dat de goede opvang, zorg en begeleiding van hulpbehoevende kwetsbare groepen binnen onze samenleving niet gegarandeerd kunnen worden.

5.2 Wet- en regelgeving

Door het introduceren van wettelijke standaarden en algemene toetsingscriteria zou het mogelijk worden om dagverblijven en opvangcentra aan minimale kwaliteitseisen te laten voldoen alsmede mishandeling c.q. verwaarlozing van deze kwetsbare groepen tegen te gaan.

Uit interviews die gehouden zijn met sleutelfiguren binnen de verschillende branches is gebleken dat er binnen de sociale sector draagvlak bestaat voor het introduceren van wet- en regelgeving op dit gebied. Deze dient de kwaliteit van de geboden service te waarborgen. De bestaande (ontwerp) Landsverordeningen (reeds vermeld) dienen herzien te worden en het is belangrijk om in dit kader de volgende aandachtgebieden per doelgroep te overwegen en waar mogelijk mee te nemen als componenten binnen de wet, namelijk:

- Cliënt-leidster (verzorger) ratio;
- Aangepaste ruimtes die cliënt vriendelijk zijn rekening houdend met de specifieke behoeften van de doelgroep;
- Profiel leidster/verzorger: kennis van ontwikkelingsfase, kennis EHBO en verpleegkundige (het laatste in het geval van ouderzorg);
- Profiel eigenaar: kennis management/ basisadministratie;
- Registratie bij KVK: eenduidige benaming bij registratie;

5.2.1 Vergunningsstelsel

Om een wildgroei van opvangcentra c.q. kinderopvang c.q. bejaardentehuizen tegen te gaan is het zeer raadzaam om een vergunningsstelsel te introduceren.

Een vergunning is een bewijs van toestemming voor een bepaalde activiteit, zoals het bouwen van een woning of het organiseren van een popconcert. Door vergunningen af te geven of te weigeren, kan de overheid ongewenste ontwikkelingen tegengaan en andere juist stimuleren.

Met de introductie van een vergunningsstelsel ten aanzien van het oprichten van opvangcentra voor kwetsbare groepen kan de kwaliteit van de dienstverlening c.q. behandeling wettelijk gegarandeerd worden. In de praktijk zou dit betekenen dat indien men een (kinder-/ouderen) opvang wil oprichten, men eerst een vergunning aan desbetreffende minister zal moeten aanvragen en verkrijgen mits voldaan wordt aan de oprichtingseisen.

5.2.2 Controle en toezicht en ondersteuning

Twee andere belangrijke en noodzakelijke aspecten die in de wet- en regelgeving geregeld moeten worden, zijn;

- Controle en toezicht en
- Ondersteuning van bestaande instellingen/opvangcentra.

Uit interviews is gebleken dat meer succes verwacht wordt door het instellen van een tweetal organisaties. De eerste organisatie zou zich bezig moeten houden met controle en toezicht (inspectie) terwijl de tweede met advies en begeleiding/ training van de huidige centra c.q. kinderopvang c.q. bejaardentehuizen zodat dezen op termijn ook aan de kwaliteitsvoorwaarden (volgens de wet- en regelgeving) kunnen voldoen.

De controlerende en toezicht houdende taak dient bij de overheid te blijven doch de ondersteunende taak zou uitbesteed kunnen worden aan bestaande instanties of bureaus. In het kader van kinderopvang zou Fundacion Pa Nos Muchanan een optie kunnen zijn gezien haar huidige begeleidende en adviserende functie.

5.3 Financiële afwegingen

Het introduceren van wet- en regelgeving gaat gepaard met de nodige financiële afwegingen.

Een negatief gevolg van wettelijke kwaliteitseisen en -standaarden voor opvangcentra is dat de operationele kosten van deze centra toe zullen nemen om aan deze kwaliteitseisen en -standaarden te voldoen. Deze liggen met name

in de personeelskosten en materiële kosten in verband met de infrastructuur. Hogere operationele kosten leiden op hun beurt weer tot hogere ouderlijke bijdragen, met als gevolg dat veel ouders niet meer in staat zullen zijn om de kosten te dragen. Zoals eerder vermeld zijn de prijzen in deze huidige situatie al heel hoog.

Een volgende afweging is dus overheidsinvestering. De overheid zou kunnen kiezen om hetzij de bestaande opvangcentra (financieel) te ondersteunen in hun streven om te voldoen aan de kwaliteitsnormen of hetzij voor subsidieregeling ten behoeve van de personen die officieel verantwoordelijk zijn voor de kwetsbare cliënt. In beide gevallen zou het uitgangspunt van de overheid moeten zijn dat kinderen, zorgbehoevende ouderen, jongeren en mensen met een beperking recht hebben op betaalbare zorg c.q. opvang c.q. begeleiding.

Gezien de financiële situatie waarin Land Aruba zich momenteel verkeert, hebben verschillende stichtingen te kampen met het uitblijven/krijgen van subsidie. Dit kan als gevolg hebben dat men eerder kiest om een particuliere instelling op te richten met een winstoogmerk.

De Raad geeft de voorkeur aan het (financieel) ondersteunen door de overheid aan bestaande opvangcentra. De financiële ondersteuning kan door geld beschikbaar of ter leen te stellen. De Volkskredietbank (als overheidsbank) zal eventueel een rol hierin kunnen spelen.

Door een certificatie-traject te bewerkstelligen kan na afloop van het ondersteunings- en certificeringstraject worden besloten welke centra hun certificering hebben behaald. Dit wordt publiek kenbaar gemaakt door de overheid. Dit zou betekenen dat opvangcentra die geen certificaat behaald hebben, zouden moeten sluiten. De minder goede opvangcentra vormen namelijk een bedreiging voor de kwaliteit van de geleverde diensten en voor een goede marktwerking. Er zal gewerkt moeten worden met een periode van overgang die redelijk wordt geacht. Indien de overheid voor deze optie kiest dan zou een gefaseerde overgang en ondersteuning, financieel de meest verantwoordelijk zijn rekening houdend met de huidige economische situatie van Land Aruba.

5.4 Flankerend beleid

Naast de introductie van wet- en regelgeving dient er flankerend beleid te worden ingevoerd ter ondersteuning van deze nieuwe wet- en regelgeving.

5.4.1 Meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling

De op Aruba bestaande meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling (in tegenstelling tot Nederland), is niet toepasbaar voor ouderen en gehandicapten. Dit heeft tot gevolg dat voor de hulpverleners en andere medewerkers binnen deze sector, er geen meldplicht voor deze doelgroep(en) bestaat. Deze doelgroep blijft hierdoor onvoldoende beschermd.

Naast de nodige aanpassing (uitbreiding van doelgroepen binnen huidige meldcode) dient er voorlichting aan de samenleving en ondersteuning aan leidsters, verzorgers over de meldcode gegeven te worden.

5.4.2 Non- fixatie beleid bij ouderen

Naast eerdergenoemde meldcode is het van belang dat ook in de gezondheidszorg ondersteunend beleid wordt gevoerd. Met name op het gebied van fixatie van ouderen. De Nederlandse wetgeving verbiedt fixatie indien deze niet expliciet in het behandelingsplan van een arts wordt aangegeven en gecontroleerd. Op Aruba worden vrijheidsbeperkende maatregelen nog steeds toegepast om vallen te voorkomen, wat een verkeerde reden is. Langdurige fixatie leidt tot lichamelijke achteruitgang, onrust, ongemak en complicaties, zoals letsels door vallen en soms zelfs overlijden. Het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen als valpreventief middel wordt dan ook sterk afgeraden. Het blijkt goed mogelijk om het gebruik van fixatiemiddelen verantwoord af te bouwen en te vervangen door minder ingrijpende maatregelen. Zorginstellingen moeten een beleid ontwikkelen om het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen te beperken, met meer aandacht voor humane alternatieven. Daarnaast is continue aandacht voor de gevolgen en risico's van vrijheidsbeperkende maatregelen nodig.

6. Conclusies en aanbevelingen van de Raad

Gezien hetgeen naar voren is gekomen in dit onderzoek is de Raad van mening dat de groeiende vraag naar en toename van het aantal particuliere opvang centra binnen de samenleving de nodige aandacht dient te genieten van de overheid en de samenleving. Het uitgangspunt van de Raad hierin is dat de opvang, verzorging, begeleiding van kwetsbare groepen zoals kinderen, ouderen en mensen met een (lichamelijke verstandelijke) beperking aan kwaliteitseisen en normen moeten voldoen om zodoende het welzijn van deze groepen te garanderen.

Derhalve wordt door de Raad aanbevolen om de (particuliere) opvang voor deze groepen middels wet- en regelgeving te structureren. Dit impliceert een herziening van het ontwerp landsverordening Verzorgingstehuizen en van het ontwerp landsverordening inzake Kinderopvang, alsmede een uitbreiding hiervan naar andere soortgelijke opvangcentra.

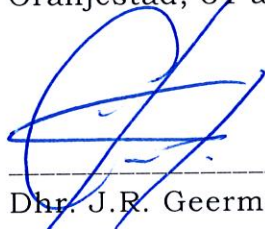
De belangrijkste aspecten die naar het inzien van de Raad geregeld moeten worden, zijn de cliënt-leidster (verzorger) ratio, ruimtes/infrastructuur, profiel leidster/verzorger, profiel eigenaar, registratie bij de Kamer van Koophandel en het invoeren van een vergunningsstelsel. Deze aspecten moeten worden geregeld rekening houdend met de specifieke behoeften van desbetreffende doelgroep. Daarnaast dient er met klem aandacht te worden besteed aan ondersteunende wetten zijnde de aanpassing van de meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling en een non-fixatie beleid.

Met betrekking tot de financiële overwegingen bij een introductie van wet- en regelgeving wordt door de Raad aanbevolen om middels een gefaseerd implementatieplan te werk te gaan waarbij bestaande opvangcentra /-tehuizen een certificatietraject doorlopen om aan de kwaliteitseisen en -normen te kunnen voldoen. Het is aan te raden om een overgangsfase of -regeling te introduceren voor bestaande particuliere opvang of bejaardentehuizen.

In dit kader kan de overheid kiezen om naast de eigen inbreng van de particuliere opvang of bejaardentehuis, een landsbijdrage ter beschikking of ter leen te stellen. De Raad is van mening dat de Volkskredietbank hierin een belangrijke actor kan zijn.

Oranjestad, 31 augustus 2015

Dhr. J.R. Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Secretaris
Sociaal Economische Raad

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713/583-6051
Fax: (297) 5838956